

Finansdepartementet

Internationella och ekonomiska avdelningen,
Enheten för ekonomisk politik och fördelning
Marcus Mossfeldt

Stockholm 20 maj 2024

Er referens: Fi2024/00446

Remissyttrande

Betänkandet Långtidsutredningen 2023 (SOU 2023:85, Fi2024/00446)

Skattebetalarnas Förening avstyrker förslagen i Långtidsutredningen 2023 (SOU 2023:85, Fi2024/00446) beträffande att avskaffa dagens överskottsmål, samt att justera nivån på skuldankaret. En sådan justering kan inte anses vara rimligt sett till de risker för framtida skuldsättning för framtida skattebetalare de medför.

Långtidsutredningen menar på att finanspolitiken behöver ta ett utökat stabiliseringspolitiskt ansvar för att bättre komplettera penningpolitiken. Långtidsutredningen menar vidare att stora investeringsbehov för staten och samhället, inte minst för klimatomställningen, motiverar en högre belåning. Skattebetalarnas Förening är skeptiska till de slutsatserna, dels till följd av hur ineffektivt dagens resurser används, dels till att finanspolitiken troligt inte kommer kunna agera opartiskt nog för att kunna agera stabiliserande på det sett som utredningen efterfrågar. Skattebetalarnas Förening vill också påminna om varför dagens regelverk kom på plats: att säkerställa en finansiell stabilitet för medborgarna i Sverige som tidigare var undermålig. Det är inte en situation vi borde söka oss tillbaka till.

Överskottsmålet i realiteten ett balansmål

Långtidsutredningen föreslår att nuvarande överskottsmål ersätts med ett balansmål. Det nuvarande, redan sänkta, överskottsmålet fungerar i realiteten redan som ett balansmål. Med nuvarande ordning möter statsbudgeten sällan överskottskraven över tid, utan det offentliga sparandet har istället legat nära noll de senaste 15 åren. Det finns heller inget inom den politiska naturen som avkräver beslutsfattare budgetdisciplin. Reformen som ökade utgifter eller sänkta skatter verkar kortsiktigt efterfrågas och belönas mer av väljarna än ekonomisk hushållning, vars konsekvenser skjuts på en diffus framtid. Därför behövs starka institutioner som säkerställer ekonomisk hushållning. Att ersätta dagens överskottsmål med ett balansmål riskerar därför tydligt att istället bli ett underskottsmål som skjuter kostnader på framtida skattebetalare.

Investeringsbehovet inte en följd av resursbrist

Långtidsutredningen föreslår även att skuldankaret bör höjas för att möjliggöra större offentliga investeringar. För det första bör man betänka faktumet att det inte finns några gratisluncher. Högre investeringar nu, med högre skulder som följd, betyder bara att kostnaderna skjuts på framtida skattebetalare istället för att betalas av nuvarande. Det är i viss mån rimligt att göra investeringar lånefinansierat, och så görs redan idag, men en god principiell ordning bör vara att varje generation av skattebetalare också täcker sina egna kostnader. Sveriges skuldankare säkerställer att medborgarna inte överskuldsätts, samt säkerställer att staten besitter finansiella muskler för att möta framtida kriser.

Långtidsutredningen menar på att investeringsbehovet just nu är större än vid andra tillfällen. Den främsta anledningen till det är behovet av kapital till förstärkt infrastruktur och för den gröna omställningen. Det bör dock ifrågasättas. Inte för att den gröna omställningen inte är nödvändig, utanför att det inte tar hänsyn till eventuella andra okända kriser i framtiden. Argumenten för att höja investeringarna nu och därmed avverka torrt krut för framtiden är inte tillräckligt starka. Vidare måste det ifrågasättas om Sverige med dagens regelverk verkligen underinvesterar i omställning och infrastruktur. Sett till de senaste 20 åren har Sverige investerat mer som andel av BNP än alla jämförbara länder genom offentliga investeringar. Ändå är underhållsskulden stor. Anledningen till det är två, varav ingen är bristen på resurser, utan att man med politiska beslut valt att prioritera samhällsekonomiskt

Skattebetalarna:

ineffektiva investeringar framför samhällsekonomiskt mer effektiva investeringar, samt att man i offentlig sektor till stor del saknar den budgetdisciplin och kompetens som krävs för komplexa projekt, vilket leder till att kostnaderna mer som regel än undantag skenar. Att öka resurserna till offentliga investeringar avhjälpes inget av de två grundproblemen, utan riskerar istället att förvärra dem bägge. Vidare saknas det möjligheter att för politiken definiera vad som kan betraktas som investeringar. Det politiska trycket att öka resurser från allt från järnvägar till kultursatsningar kommer öka och under parollen "investeringar" riskera att erodera budgetdisciplinen.

Finanspolitik dålig stabiliseringspolitik

Skattebetalarnas Förening vill även varna för att finanspolitiken inte nödvändigtvis har förmågan att agera stabiliserande på det sätt som utredningen efterfrågar. För det första är finanspolitiken begränsad i sin förmåga att agera snabbt. Den demokratiska ordningen kräver att det finns en fördröjning, varvid det blir svårt att agera stabiliserande då åtgärder som ska genomföras riskerar att komma på plats för sent för att agera stabiliserande. För det andra kan inte politiken exkluderas ur finanspolitiken. Politiska krafter kommer tveklöst att skohorna in sina egna önskemål även i krispolitiken, likt som sker i alla andra finanspolitiska förhandlingar idag, och därmed både underminera förtroendet för stabiliseringspolitiken samt försvåra för finanspolitiken att faktiskt agera mer stabiliserande.

Skattebetalarnas Förening vill avslutningsvis poängtera att det enda sättet att långsiktigt stärka både den finansiella stabiliteten och möjliggöra ökade investeringar går genom en tillväxtfrämjande politik. Att öka skuldsättningen för skattebetalarna och erodera budgetdisciplinen för framtiden kommer inte vara tillväxtfrämjande, utan riskerar istället tydligt att tvärtom hämma.

Skattebetalarnas Förening

Christian Ekström
Vd

Erik Bengtzboe
chefekonom